

KOMENTARI OT-OPTIMA TELEKOM d.d.
(dalje u tekstu: Optima ili OT)

za javnu raspravu o
prijedlogu Odluke kojom se određuju
cijene usluga međupovezivanja u javnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži

Ovim putem OT-Optima Telekom d.d. (dalje tekstu: Optima ili OT) sukladno čl. 22 Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08., 90/11., 133/12. i 80/13.; dalje u tekstu: ZEK), dostavlja svoje komentare na objavljeni prijedlog Odluke Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM) kojom se određuju cijene usluga međupovezivanja u javnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži, i to;

- cijene usluge završavanja (terminacije) poziva u javnu nepokretnu komunikacijsku mrežu operatora Hrvatski Telekom d.d. (dalje u tekstu: HT) u iznosu od 0,60 lipa/minuta u vrijeme jakog prometa i 0,30 lipa/minuta u vrijeme slabog prometa, počevši od 1. siječnja 2015. godine, do kada će se postojeće cijene te usluge linearno smanjivati svakih šest mjeseci i to na način kako je navedeno u Privitku 1 odluke
- ostali operatori koji imaju status operatora sa značajnom tržišnom snagom na tržištu završavanja (terminacije) poziva u određenu javnu nepokretnu komunikacijsku mrežu (dalje u tekstu: tržište 3) obvezni su primjenjivati cijene iz točke I. pri čemu su do početka primjene navedenih cijena obvezni primjenjivati cijene iz Privitka 1 odluke koje su određene za uslugu završavanja (terminacije) poziva u javnu nepokretnu komunikacijsku mrežu HT-a na regionalnoj razini
- cijene usluge započinjanja (originacije) poziva u javnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži HT-a iznosu od 1,48 lipa/minuta u vrijeme jakog prometa i 0,74 lipa/minuta u vrijeme slabog prometa, počevši od 1. siječnja 2015. godine, do kada će se postojeće cijene usluge započinjanja (originacije) poziva u javnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži HT-a linearno smanjivati svakih šest mjeseci i to na način kako je navedeno u Privitku 2 odluke.
- iznosi naknada koje HT naplaćuje ostalim operatorima za pozive na brojeve hitnih službi te za pristup uslugama s posebnom tarifom i pristup uslugama besplatnog poziva u mrežama ostalih operatora kako je navedeno u Privitku 3 odluke.

Ad 1. Nastavno na model izračuna cijene usluge započinjanja (originacije) poziva u javnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži HT-a u iznosu od 1,48 lipa/minuta u vrijeme jakog prometa i 0,74 lipa/minuta u vrijeme slabog prometa, Optima se u nastavku očituje na način kako slijedi;

U obrazloženju prijedloga Odluke navodi se da je cijena originacije određena na temelju rezultata troškovnog modela za NGN mrežu HT-a primjenom „LRAIC+“ modela koji za 2015. godinu daje iznos od 0,0069 kn/minuti, a da istovremeno HAKOM smatra opravdanim troškove koje HT ne može nadoknaditi iz cijene terminacije prebaciti na uslugu originacije te stoga navedenu cijenu uvećati za dodatnih 0,0053 kn/minuti tj. u konačnom iznosu 0,0122 kn/minuti.

Prije svega ističemo da je u obrazloženju prijedloga Odluke o izračunu terminacije HAKOM naveo da će se primjena troškovno usmjerene cijene na temelju „LRAIC+“ modela odgoditi do 01.01.2015. godine s obzirom da će u tom prijelaznom razdoblju HT provesti postupak migracije krajnjih korisnika sa postojećim PSTN mrežama na NGN mrežu te da će zbog toga imati troškove vezane za obje mreže paralelno pa je stoga HAKOM smatrao opravdanim odgoditi primjenu troškovno orijentiranih

cijena. Nadalje u dokumentu Metodologija izrade i primjene troškovnih modela za nepokretnu i pokretnu mrežu i univerzalnu uslugu (Klasa: UP/I-344-01/11-09/08, URBROJ: 376-11-12-13; dalje u tekstu Metodologija) donesena Odlukom Vijeća HAKOM-a još u veljači 2012. godine, HAKOM objašnjava da „LRAIC+“ model osigurava potpuni povrat troškova operatora, što znači da ti troškovi uključuju specifične troškove za pojedinu uslugu te zajedničke i združene troškove i dodatak za pokrivanje dijela troškova koji se ne mogu pripisati uslugama tj. opće troškove. Iz navedenog je vidljivo da je već u samom izračunu cijene originacije prema „LRAIC+“ modelu, HT-u omogućen povrat troškova koji nisu vezani samo za uslugu originacije jer u sebi uključuju i navedene združene, zajedničke i opće troškove. S druge strane HT-u je omogućen „glide-path“ za primjenu troškovno orijentirane cijene originacije upravo zbog toga kako bi mu se omogućilo da pokrije troškove održavanja dvije mreže te je stoga potpuno neopravdano dodatno uvećanje cijene originacije od 0,0053kn/minuti jer je HT-u na prethodno opisani način već omogućeno pokrivanje svih troškova vezanih i za pružanje usluga terminacije i za pružanje usluga originacije. Također, ističemo kako HAKOM nije dao obrazloženje na koji način je došao do izračuna iznosa od 0,0053kn/minuti niti je prikazao izračun troškovno orijentirane cijene po „LRAIC+“ metodi za 2013. i 2014. godinu.

Slijedom navedenog, a s obzirom da je HAKOM sukladno Metodologiji prilikom izračuna cijene originacije koristio LRAIC+ metodu prema kojoj se HT-u omogućuje povrat osim specifičnih i općih troškova mreže, to je bilo kakvo dodatno uvećanje cijene neosnovano te je stoga prijedlog Optime primijeniti za cijenu originacije troškovno usmjerenu cijenu od 0,0069 kn/minuti.

Ad 2. Nastavno na izračun cijena usluge terminacije u mrežama alternativnih operatora, prijedlog je Optime da cijena terminacije u 2014. godini ostane na razini cijena u 2013. godini te da se na taj način troškovno orijentirane cijene po modelu „LRIC pure“ počnu primjenjivati za ostale operatore koji imaju status operatora sa značajnom tržišnom snagom na tržištu 3 od 01.01.2015. godine.

S obzirom da je u obrazloženju prijedloga Odluke o izračunu cijena terminacije u mreži HT-a, HAKOM zaključio da će HT u prijelaznom razdoblju do 01.01.2015. godine provesti postupak migracije svih krajnjih korisnika sa postojeće PSTN mreže na NGN mrežu te da će zbog toga imati troškove vezane za obje mreže pa je stoga HAKOM smatrao opravdanim odgoditi primjenu troškovno orijentiranih cijena, držimo da je jednako tako potrebno uzeti u obzir i troškove koje je Optima imala u dosadašnjem razvoju vlastite mreže i povezivanju sa HT-ovom PSTN mrežom. Opetovano ističemo kako Optima koristi NGN tehnologiju i to još od 2005. godine, te se pritom uspješno prilagodila tada definiranom načinu međupovezivanja sa PSTN mrežom HT-a na regionalnoj i lokalnoj razini. Napominjemo da je Optima ostvarila međupovezivanje s HT govornom mrežom na sve 72 lokalne pristupne točke, što je zahtijevalo znatna ulaganja u: izgradnju vlastite prijenosne TDM mreže koju čine pojedinačni E1 vodovi i SDH veze do lokalnih pristupnih točaka, projektiranja i fizička uređenja kolokacija u prostorima HT lokalnih centrala, izgradnju infrastrukture (DDF/ODF razdjelnika i kabelskih instalacija) na lokacijama lokalnih pristupnih točaka HT-a (koja ostaje u vlasništvu HT-a, te se prema „Ponudi za kolokacijske usluge HT-a za potrebe međupovezivanja“ ista izvodila te naplaćivala od strane HT-a), te nabavku i instalaciju aktivne TDM opreme za prijenos. Na opisani način se Optima prilagodila nametnutoj PSTN arhitekturi međupovezivanja, te stoga očekuje da se spomenute investicije zaštite od strane HAKOM-a tijekom razumnog vremenskog perioda. Slijedom navedenog, a zbog trenutne situacije na tržištu, Optima drži da je potrebno alternativnim operatorima na jednaki način omogućiti da barem djelomično ostvare povrat dosadašnjih ulaganja u mrežu kao i nova ulaganja koja će biti neophodna radi promjene arhitekture HT-ove mreže.

Stoga Optima drži da je opravdano zadržati cijene terminacije za ostale operatore koji imaju status operatora sa značajnom tržišnom snagom na razini cijena iz 2013. godine, bez njihova linearnog smanjenja svakih 6 mjeseci u 2014. godini, kako bi se barem djelomično omogućilo Optimi i ostalim alternativnim operatorima da prilagode svoje poslovanje novim uvjetima na tržištu i smanjenju prihoda.

Dodatno skrećemo pozornost Naslovu kako je Analizom tržišta 3, u okviru regulatorne obveze nadzora cijena, određeno da će se cijena za uslugu terminacije poziva primjenjivati i na pozive predane iz mreže nacionalnih i EU operatora, neovisno o mreži u kojoj je poziv započeo, s trenutnom primjenom, dok u Analizi tržišta završavanja poziva u određenu javnu pokretnu komunikacijsku mrežu operatorima pokretnih mreža je određen „glide-path“ u primjeni cijena terminacije za pozive predane iz mreže EU operatora. Zbog navedenog držimo da je na isti način potrebno i operatorima nepokretne mreže omogućiti „glide-path“ u primjeni cijena terminacije koje se odnose ne samo na nacionalne nego i na pozive predane iz mreže EU operatora.

Slijedom svega naprijed iznesenog, a s obzirom da su komentari Optime osnovani, to je prijedlog HAKOM-u iste u cijelosti usvojiti.

U Zagrebu, 16. rujna 2013. godine

OT-Optima Telekom d.d.